

The study of The Effectiveness of Designed Interactive Electronic tasks on Learning English skills

Somaye Mohtadi, Mohammad Atashak

¹M.A in Educational Technology, Department of Psychology and Educational science, Islamic Azad University, South Tehran, Tehran, Iran

²Young Researchers and Elite Club, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Abstract

Using a quasi-experimental method with post-test within a control group, this study is to investigate about the effect of interactive e-tasks on electronically learning English skills. 300 English learners from Iran Language Institute, in 1391, were selected as the statistical population. Amongst whom 32 students were the learners of Elementary 2 and, then, have been placed in two experimental and control groups randomly. Then, Interactive electronic tasks were designed by the researchers, under the supervision of authorities of the Iran Language Institute and, therefore, they were given to the experimental group for about one semester. At the end of the term, by means of a slandered test, having an acceptable validity, the data of students' learned skills of each group were collected and, then, were analyzed using descriptive statistic (mean and mode) and inferential statistics (t- test for the both groups). The findings suggested a positive and significant impact of the designed interactive electronic tasks on the English skills of the learners in experimental group such as vocabulary, grammar, and reading comprehension.

Keywords: Electronic Learning, Interactive Tasks, English skills, learning

اثربخشی تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده بر یادگیری مهارت‌های زبان انگلیسی

سمیه مهتدی، محمد آتشک*

^۱کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

^۲دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، تهران، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تأثیر تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده بر یادگیری الکترونیکی مهارت‌های زبان انگلیسی است که بدین منظور از روش تحقیق نیمه آزمایشی، دارای طرح پس آزمون با گروه کنترل استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش ۳۰۰ نفر زبان آموز آموزش الکترونیکی کانون زبان ایران در دوره بهار ۱۳۹۱ بوده است که از این تعداد، ۳۲ نفر با سطح زبانی Elementary 2 به عنوان مشارکت کنندگان انسانی انتخاب و به صورت تصادفی، در دو گروه آزمایش و کنترل، جاگذاری شدند. سپس تکالیف تعاملی الکترونیکی توسط محققان و با هدایت و نظارت مسؤولان کانون زبان طراحی شده است و به مدت یک ترم تحصیلی در اختیار گروه آزمایش قرار داده شد. در پایان ترم تحصیلی، به وسیله آزمون استاندارد کانون زبان که دارای پایایی قابل قبولی است، اطلاعات مربوط به مهارت‌های آموخته شده فراگیران هر دو گروه جمع‌آوری و با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی و میانگین) و آمار استنباطی (آزمون t برای دو گروه مستقل) تحلیل شد که نتایج حاکی از تأثیر مثبت و معنادار تکالیف تعاملی طراحی شده بر مهارت‌های واژگان، دستور زبان و درک مطلب فراگیران گروه آزمایش است.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی، تکالیف تعاملی، مهارت‌های زبان انگلیسی، یادگیری

مقدمه

در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های سریع در تمام زمینه‌های علمی و نیازهای روزافزون جوامع بشری، ایجاد ارتباط با سایر ملل را، بیش از پیش ضروری نموده است. به دنبال این دگرگونی‌ها، مردم جهان به ایجاد یک زبان ارتباطی واحد اندیشیده‌اند. از آنجایی که زبان انگلیسی از بعد از جنگ جهانی دوم به تدریج در کشورهای مختلف جهان از جمله کشور ایران گسترش یافت و مورد حمایت قاطع برخی از کشورهای قدرتمند جهان قرار گرفت، جهانیان آن را یک زبان بین‌المللی نامیدند. در بسیاری از کشورهای جهان، که زبان انگلیسی زبان مادری آنها نیست، این زبان به عنوان زبان دوم، در سیستم آموزش مدارس و دانشگاه‌ها گنجانده شده است و از دروس اصلی به شمار می‌آید. همچنین مراکز آموزش و یادگیری زبان فراوانی در تمام کشورها، در امر آموزش و یادگیری زبان انگلیسی، به صورت مؤسسات خصوصی، نیمه خصوصی و دولتی فعالیت می‌نمایند (Brown, 2011).

اگر چه تا سال‌های اخیر، مراکز حضوری آموزش زبان، اصلی‌ترین مکان آموزش و جدی‌ترین بستر یادگیری، برای کسب دانش و مهارت‌های زبانی به شمار می‌رفت، اما ظهور و بروز فناوری ارتباطات و اطلاعات و پیشرفت‌هایی که هر روزه در این حوزه به وقوع می‌پیوندد، موجب تغییر و تحول در بسترهای متعارف یادگیری شده و به شکلی پیوسته و فزاینده بر حوزه آموزش زبان تأثیر گذاشته، منجر به برآوردن بیشتر نیازهای آموزشی مخاطبان، در فضایی به مراتب گسترده‌تر، با محدودیتی بسیار کمتر و با امکان انتخاب بیشتر شده است (Haghani, 2011). از همین روی، متخصصان آموزش زبان، با بهره‌گیری از همکاری متخصصان فناوری ارتباطات و اطلاعات، اقدام به راه‌اندازی، سایت‌های آموزشی نموده‌اند که به یاری آنها، بسیاری از افرادی که بنا بر دلایل گوناگون، امکان شرکت در کلاس‌های درس حضوری را ندارند، می‌توانند، بدون نیاز به جابه‌جایی در هر زمان و مکانی که خود صلاح بدانند، اقدام به یادگیری زبان نمایند (Safa and Khaknegar, 2010). اما اگر مدیران مؤسسات، متعهد به حفظ خدمات پشتیبانی مناسب، برای این افراد نباشند، حفظ این فراگیران دشوار

می‌گردد (Floyd and Casey-Powell, 2004). همچنین فراگیران الکترونیکی، بدون وجود انگیزه و حمایت و پشتیبانی مؤسسه، اغلب در میانه راه از حرکت باز می‌ایستند. برخی آمارها نشان می‌دهد که بسیاری از فراگیران دوره‌های یادگیری الکترونیکی، در مراحل مختلف تحصیل و قبل از پایان دوره، اقدام به رها کردن این دوره‌ها می‌نمایند که در صورت ارائه مشاوره و نظارت مستمر می‌توان در مبارزه با این چالش‌ها، موفقیت‌هایی کسب نمود (Safavi, 2009). با توجه به این موضوع، بایستی به گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد، که بتوان به بهترین صورت، تداوم فراگیر را در سیستم حفظ نمود.

یکی از راه‌های ایجاد تمایل در فراگیران، برای استفاده از سامانه آموزش‌های مجازی، روبه‌رو نمودن آنها با محرک‌های مختلف است. از آنجایی که انسان‌ها از فعالیت‌ها و رویدادهایی که برای آنها سطح بهینه شگفتی، ناهم‌خوانی، پیچیدگی یا تفاوت از انتظاراتشان را فراهم می‌کند، لذت می‌برند (Stipek, 2011) به نظر می‌رسد، بتوان با قراردادن تمرینات و تکالیف متنوع، فراگیران را به ادامه کار ترغیب نمود. تنوع در تکالیف، همواره مطلوب است. همان‌طور که بروفی (Brophy) خاطر نشان می‌کند، یک برنامه یکنواخت از درس‌های قابل پیش‌بینی و عادی که به وسیله تکالیف قابل پیش‌بینی و عادی دنبال می‌شود، به زودی به عذاب و رنج روزانه تبدیل خواهد شد (Stipek, 2011). ایجاد رقابت در فراگیران نیز، یکی از راه‌های جذب فراگیر به یادگیری است (Brown, 2011). برای ایجاد رقابت سالم و برانگیزاننده، نیاز است که فراگیران، با یکدیگر ارتباط داشته باشند. به نظر ویس (Weiss)، برخلاف رسانه‌های آموزشی، همچون کتاب و فیلم، در یادگیری الکترونیکی، امکان پیش‌بینی انواع تعاملات و ارائه بازخورد فوری، به نیازها و عملکرد یادگیرندگان وجود دارد (Mojtahedzade, 2010). به همین دلیل است که در دیدگاه‌های جدید یادگیری، بر ماهیت اجتماعی ساخت دانش تکیه شده است و یادگیری به وسیله مشارکت فعال فرد در فعالیت‌های اجتماعی شکل می‌گیرد. در نتیجه تمایل به دیدگاه فرهنگی اجتماعی ویگوتسکی (Vygotsky)، تعامل اجتماعی و یادگیری مبتنی بر همیاری

تعاملشان سود ببرند. پس از تأثیر مثبتی که از یادگیری مشارکتی در فراگیری زبان در افراد غیربومی گزارش شد، محققان آموزش انگلیسی به عنوان زبان دوم و یا زبان خارجی، توجه خود را به این رویکرد معطوف کردند. آنها این عقیده که ممکن است، این رویکرد، در آموزش زبان خارجی یا دوم مفید باشد، را گسترش دادند. مطالعات صورت گرفته در این زمینه حاکی از آن است که ویچادی (Wichadee, 2005) و وانگ (Wang, 2009) تأثیر یادگیری تعاملی را بر مهارت درک مطلب فراگیران و ارتعم، ریچاردسون، بلاند و کامین (Ertmer, Richardson, Belland, 2007) تأثیر بازخورد را بر افزایش کیفیت یادگیری فراگیران بررسی کرده، نتایج مثبت آن را گزارش نموده‌اند، همچنین تحقیقات، تأثیر یادگیری تعاملی بر مهارت واژگان را تأیید نموده است (Razaghimanesh, 2010). پژوهش‌ها نشان می‌دهند که یادگیری تعاملی موجب دستیابی بالاتر و ارتباط مثبت بیشتری، در بین فراگیران می‌شود. چرا که یادگیری تعاملی، فراگیران را در کار با هم، در گروه درگیر می‌کند و فراگیران، عضو تیمی هستند که برای دستیابی موفق به هدف‌ها با یکدیگر فعالیت می‌کنند (Saeed and Others, 2010). در یادگیری تعاملی، فراگیران در حین یادگیری، می‌توانند به یکدیگر بازخورد ارائه نمایند. بازخورد، به عنوان یک شکل از ارزیابی سازنده، به منظور بهبود و سرعت بخشیدن به یادگیری، طراحی می‌شود. استفاده از بازخورد هم گروه در یک محیط یادگیری برخط، مزایایی چون افزایش به هنگام بودن بازخورد، فراهم کردن فرصت‌های جدید یادگیری برای بازخورد دهنده و بازخورد گیرنده و انسانی کردن محیط یادگیری دارد (Ertmer and Others, 2007). بازخوردی که معنادار، با کیفیت و به موقع باشد، به فراگیران کمک می‌کند، که در محتوای آموزشی و محیط یادگیری درگیر شوند. عدم وجود بازخورد، فراگیران را در دوره‌های برخط، نسبت به شرکت کنندگان در دوره‌های حضوری، بیشتر در معرض ترک محتوا یا محیط قرار می‌دهد. با اجبار فراگیران به ارائه بازخورد سازنده به یکدیگر، آموزش دهنده آنها را به شرکت در یادگیری یکدیگر و همچنین دریافت فهم و قدردانی بیشتر، نسبت به تجارب و دیدگاه‌های هم‌گروهان

و مشارکت، محور اصلاح نظام آموزشی قرار گرفته است (Saeed, Zare, Mousa Pour, Sarmadi, and Hormozi, 2010) و موضوعی به نام یادگیری تعاملی (Interactive Learning) نضج می‌گیرد.

یادگیری تعاملی، رویکردی است که به یادگیری، از طریق کار با یکدیگر تأکید دارد. این رویکرد، بر جایگزین کردن آنچه یادگیرندگان می‌توانند، برای ابداع و مدیریت یادگیری از طریق مشارکت با دیگران انجام دهند، به جای آنچه که مربی یا سخنران انجام می‌دهد، تأکید دارد. اصطلاح یادگیری مشارکتی، به یک شیوه آموزشی اشاره دارد که یادگیرندگان در سطوح مختلف اجرا در گروه‌های کوچک در جهت یک هدف مشترک با یکدیگر کار می‌کنند. یادگیرندگان به همان اندازه که مسؤول یادگیری خودشان هستند، مسؤول یادگیری دیگران نیز هستند (Daneshvar, 2010). گیلبرت و مور (Gilbert & Moore) تعامل را به عنوان یک ارتباط دو طرفه بین دو یا بیشتر، با هدف کامل کردن یک تکلیف یا دستیابی به یک هدف از طریق دریافت بازخورد و هماهنگی براساس اطلاعات و فعالیت‌هایی که شرکت کنندگان در آن مشارکت می‌کنند، در نظر گرفته‌اند (Saeed and Others, 2010). در آموزش الکترونیکی هم استفاده از یادگیری تعاملی می‌تواند مؤثر باشد. رضایی راد (Rezaei Rad, 2012) معتقد است که اگر اینترنت بدون در نظر گرفتن توانایی‌هایش در تسهیل ارتباط و همکاری، برای ارائه مواد و دستورات عمل‌های قدیمی استفاده شود، به فناوری یادگیری منفعل تبدیل می‌شود، بنابراین در امر آموزش، اینترنت باید به صورت تعاملی و به سود گروه‌ها به کار رود. در روند آموزش زبان باید در نظر داشت که، اصلی‌ترین هدف آموزش زبان، دستیابی زبان آموز، به توانایی ارتباط با کاربران زبان است. بنابراین باید تمام امکانات، برای افزایش بهره‌وری زبان آموز، در دستیابی به این هدف به کار برده شود (Gholami, Abdollahi, 2010).

یادگیری تعاملی در موضوع آموزش زبان یعنی گروهی از زبان آموزان یک کلاس، که سطح تواناییشان در زبان دوم متفاوت است، می‌آموزند که چگونه با هم بر روی یک تکلیف یا پروژه خاص کار کنند، طوری که همه از تجربه

آموزان، از شرکت در دوره‌های آموزش الکترونیکی، منجر شود.

روش پژوهش

این تحقیق از نظر نوع، کاربردی و از نظر جمع‌آوری اطلاعات، نیمه آزمایشی، دارای طرح پس‌آزمون با گروه کنترل است.

متغیر مستقل این تحقیق، تکالیف تعاملی طراحی شده توسط محققان با هدایت و نظارت مسؤولان کانون زبان ایران است. تکلیف تعاملی، تکلیفی است که با مشارکت حداقل دو نفر پاسخ داده شود. تکالیف در دو نوع مختلف طراحی شدند. نوع اول تکالیفی برای تقویت مهارت نوشتن (واژگان و دستور زبان) و درک مطلب زبان آموزان بود. این تکالیف، به گونه‌ای طراحی شدند که زبان آموزان باید با کمک یکدیگر یک متن (داستان) می‌نوشتند. در این نوع تکلیف، هر زبان آموز، در هر نوبت، حق نوشتن، تنها یک جمله را داشت. همچنین به زبان آموزان، گفته شده بود که باید اشکالات جملات هم‌گروهان خود را نیز، اصلاح نمایند. نوع دوم، تکالیفی برای تقویت مهارت شنیدن زبان آموزان بود. در این تکالیف، یک فایل صوتی در اختیار زبان آموزان گذاشته می‌شد و زبان آموزان باید پس از شنیدن فایل، متن آن را پیاده‌سازی می‌کردند. در این تکلیف نیز هم‌گروهان به یکدیگر بازخورد ارائه می‌کردند.

متغیر وابسته این تحقیق، نمره پایان ترم زبان آموزان، به عنوان ملاک یادگیری مهارت‌هاست، که با آزمون استاندارد کانون زبان در پایان دوره سنجیده می‌شود. در آزمون پایان دوره، نمره کل و همچنین نمرات ۴ مهارت واژگان، دستور زبان، درک مطلب و شنیدن زبان آموزان گروه آزمایش و گروه کنترل مقایسه می‌شوند. برای آزمون پایان دوره ۶۰ سؤال به شرح زیر تدارک دیده شد: برای مهارت واژگان ۲۰ سؤال با آلفای کرانباخ ۰/۹۷، برای مهارت درک مطلب ۱۰ سؤال با آلفای کرانباخ ۰/۸۷، برای مهارت دستور زبان ۲۰ سؤال با آلفای کرانباخ ۰/۹۲ و برای مهارت شنیدن ۱۰ سؤال با آلفای کرانباخ ۰/۸۲ در نظر گرفته شد.

جامعه آماری، تعداد ۳۰۰ نفر زبان آموز، آموزش الکترونیکی در تمامی سطوح هستند که از این تعداد، ۳۲

خود، دعوت می‌کند (Ertmer and Others, 2007). بازخورد باعث حساس‌تر شدن یادگیرندگان، برای درک انواع خاص اشتباهات می‌شود و به آنها برای تمایز عناوینی که با موفقیت یاد گرفته‌اند و مواردی که قادر به درک آنها نیستند، یاری می‌کند. همچنین نتایج تحقیق وی نشان می‌دهد که یادگیرندگانی که بازخورد بیشتری دریافت کرده‌اند، عملکرد تحصیلی بالاتری داشته‌اند (Saeed and Others, 2010).

کانون زبان ایران، از زمستان سال ۱۳۸۸ اقدام به ارائه دوره‌های آموزش الکترونیکی (مجازی) زبان انگلیسی، برای علاقمندان نموده است. یکی از مشکلاتی که بخش آموزش‌های نوین کانون زبان ایران، طی دو سال گذشته در رابطه با ارائه دوره‌های آموزش الکترونیکی با آن مواجه شده، عدم تمایل زبان آموزان به استفاده مستمر از سامانه آموزشی و انجام تکالیف تعیین شده در آن است، به گونه‌ای که حدود نیمی از زبان آموزان، در طی و یا پایان دوره اقدام به انصراف از ادامه یادگیری الکترونیکی می‌نمایند. روش آموزش در دوره‌های الکترونیکی زبان انگلیسی کانون کاملاً فردی است و هر یک از زبان آموزان با توجه به سبک یادگیری خود اقدام به یادگیری می‌نمایند. پس از بررسی روش‌های مختلف یادگیری با توجه به تئوری‌هایی که پیرامون یادگیری تعاملی و همچنین تأثیر بازخورد هم‌گروه در یادگیری زبان انگلیسی وجود دارد، بر آن شدیم که در دوره بهار ۱۳۹۱ آموزش الکترونیکی، از روش یادگیری تعاملی (مشارکتی) و ارائه بازخورد هم‌گروه در آموزش الکترونیکی استفاده و اثر آن را بر یادگیری زبان آموزان بررسی نماییم.

به همین دلیل در این پژوهش، این امر بررسی خواهد شد که آیا این تئوری در آموزش الکترونیکی زبان انگلیسی هم مؤثر است یا خیر؟ در صورت تأیید تأثیر مثبت، آیا به لحاظ آماری معنادار است یا خیر و اندازه اثر این نوع تکالیف بر یادگیری زبان آموزان چه میزان است؟ به همین دلیل استفاده از نتایج تحقیق می‌تواند، به پیشبرد سیاست‌های اجرایی کانون زبان، مبنی بر افزایش کیفیت آموزشی خود و کاهش افت تحصیلی و عدم رضایت زبان

است. از این رو، می‌توان این گونه بیان نمود که عمل آزمایشی (تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده)، اثر معنادار و مثبتی بر یادگیری مهارت واژگان فراگیران داشته است. همچنین شواهد آماری حاکی از اندازه اثر ۱/۴۳ واحدی تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده است که اندازه اثر قابل توجهی است. مهارت درک مطلب:

شواهد آماری بیان کننده آن است که در وضعیت وجود تعامل، میانگین یادگیری مهارت درک مطلب، ۳/۵۴ نمره بالاتر از وضعیت عدم وجود تعامل میان فراگیران بوده است که این میزان، معنادار است. به بیان دیگر، تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده به گونه مثبت و معناداری، میزان مهارت درک مطلب فراگیران را افزایش می‌دهد. همچنین نتایج محاسبه شده نشان‌دهنده این امر است که عمل آزمایشی اندازه اثری به میزان ۱/۰۲ داشته است. مهارت دستور زبان:

تحلیل‌های آماری مؤید این مطلب است که، میانگین نمرات گروه آزمایش به میزان ۴/۳ نمره بالاتر از نمرات گروه کنترل است که این میزان، به لحاظ آماری، معنادار بوده و بیان کننده آن است که تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده به گونه مثبت و معناداری، میزان مهارت دستور زبان فراگیران را افزایش داده است. اندازه اثر عمل آزمایشی در این مهارت، برابر با ۰/۹۱ بوده است. مهارت شنیدن:

اگرچه در وضعیت وجود تعامل، میانگین یادگیری مهارت شنیدن ۱/۹۹ نمره بالاتر از وضعیت عدم وجود تعامل میان فراگیران بوده است، اما این میزان، به لحاظ آماری معنادار نیست. به بیان دیگر، تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده به گونه مثبت و معناداری، میزان مهارت شنیدن فراگیران را افزایش نداده است. همچنین نتایج محاسبه شده نشان دهنده این امر است که عمل آزمایشی اندازه اثری به میزان ۰/۴۴ داشته است. یادگیری زبان انگلیسی:

در مجموع، کاربست تکالیف تعاملی الکترونیکی طراحی شده، بسیار مؤثر بوده است. به گونه‌ای که اندازه اثری برابر با ۱/۴۳ داشته است. همچنین آمارها حاکی از آن است که

نفر با سطح زبانی Elementary 2 به عنوان مشارکت کنندگان انسانی و به صورت تصادفی انتخاب شدند. این ۳۲ نفر به صورت تصادفی، به دو گروه ۱۶ نفره تقسیم شدند. ۱۶ نفر گروه اول (گروه کنترل)، شامل ۸ زبان آموز آقا و ۸ زبان آموز خانم، بدون ارتباط با یکدیگر و به صورت انفرادی به اجرای دوره پرداختند و ۱۶ نفر گروه دوم (گروه آزمایش)، به دو زیر گروه به شرح زیر تفکیک شدند که، ۸ زبان آموز آقا در گروه دوم «الف» و ۸ زبان آموز خانم در گروه دوم «ب» تقسیم شدند و تعداد ۵ تکلیف با قابلیت انجام تعاملی (کارگروهی) طراحی شده، در اختیار زبان آموزان گروه دوم الف و دوم ب قرار داده شد و زبان آموزان هر کدام از این گروه‌ها، با تعامل اینترنتی با یکدیگر، به انجام تکالیف، اصلاح اشکالات و ارایه بازخورد به یکدیگر پرداختند.

روش جمع‌آوری داده‌ها از طریق آزمون استاندارد کانون زبان ایران و تجزیه و تحلیل داده‌ها، از طریق آمار توصیفی (فراوانی و میانگین)، و آمار استنباطی (آزمون t برای دو گروه مستقل) بوده است.

یافته‌های پژوهش

سؤال تحقیق: آیا تکالیف تعاملی الکترونیکی بر میزان یادگیری مهارت‌های زبان انگلیسی مؤثر است؟
ویژگی‌های جمعیتی فراگیران، حاکی از آن است که بیشترین فراگیران در هر دو گروه آزمایش و کنترل، دارای سن ۴۰ - ۲۶ سال هستند. همچنین ۷۵ درصد از افراد گروه آزمایش، در ترم آینده نیز ثبت نام کرده‌اند. در صورتی که این عدد، برای گروه کنترل ۵۰ درصد بوده است.

نکته قابل توجه دیگر این است که سه نفر از زبان آموزان گروه کنترل از ادامه شرکت در دوره انصراف داده‌اند، در حالی که افت آزمودنی برای گروه آزمایش تنها ۱ نفر بوده است.

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها به تفکیک هر یک از مهارت‌های زبان انگلیسی در ادامه آمده است.

مهارت واژگان:

نتایج حاکی از آن است که میانگین میزان یادگیری گروه آزمایش، ۵/۳۲ نمره بیشتر از میانگین یادگیری گروه کنترل است که این میزان در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بوده

مشارکتی و تعامل یادگیرنده بایدگیرنده، افراد را برای ساخت یا تدوین دانش به شکل عمیق‌تر تقویت می‌کند (Saeed and Others, 2010) نتایج این پژوهش نیز حاکی از آن بود که استفاده از تکالیف تعاملی الکترونیکی، منجر به افزایش معنادار و مثبت در میزان یادگیری در مهارت‌های واژگان، درک مطلب و دستور زبان شده است که این امر با نتایج به دست آمده یعقوبی، ملک محمدی، ایروانی، و عطاران (Ya'ghoubi, Malek Mohammadi, Iravani, and Attaran, 2008)، سعید و همکاران (Saeed and Others, 2010)، دانشور (Daneshvar, 2010)، رضایی راد (Rezaei Rad, 2010)، جوزایی و سعدی پور (Jouzayi, Sadi Pour, 2012)، ویچادی (Wichadee, 2013)، ارتمر و همکاران (Ertmer and Others, 2005) و وانگ (Wang, 2007) همسو است.

این تکالیف منجر به بالاتر بودن ۱۶/۷۷ نمره، در میانگین نمرات گروه آزمایش، به نسبت کنترل شده است که این امر در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بوده و حاکی از آن است که استفاده از تکالیف تعاملی الکترونیکی، در یادگیری زبان انگلیسی اثر مثبت و معناداری دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

اثربخشی یادگیری مشارکتی از لحاظ آموزشی و پرورشی با تحقیقات فراوانی که بر روی آن انجام شده به تأیید رسیده است (Bakhtiar Nasrabadi, Ali Norouzi, 2003) تعامل با هم گروهان، عنصری حیاتی در یادگیری است. توان مشارکت مؤثر در گروه‌ها و برقراری ارتباط با دیگران، باعث توسعه مهارت‌های ارتباطی می‌شود که در موفقیت‌های شخصی، بسیار تأثیرگذار است. فعالیت‌های

جدول ۱ - ویژگی‌های فراگیران

افراد ثبت نام کننده در ترم آینده	سن				جنسیت		عنوان
	۴۱-۵۲	۲۶-۴۰	۱۹-۲۵	۱۴-۱۸	اقا	خانم	
۸	۳	۷	۴	۲	۸	۸	گروه کنترل
۱۲	۳	۹	۲	۲	۸	۸	گروه آزمایش

جدول ۲ - آمار توصیفی و استنباطی مقایسه گروه‌های آزمایش و کنترل

مهارت	گروه	میانگین	واریانس	انحراف استاندارد	آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری	اندازه اثر	معناداری
واژگان	آزمایش	۲۴/۷	۷/۶۱	۲/۷۶	۳/۷۱	۲۶	۰/۰۰۱	۱/۴۳	بلی
	کنترل	۱۹/۳۸	۲۱/۹	۴/۶۸					
درک مطلب	آزمایش	۱۶	۵/۷۱	۲/۳۹	۲/۶۲	۲۶	۰/۰۱۴	۱/۰۲	بلی
	کنترل	۱۲/۴۶	۲۰/۷۶	۴/۵۵					
دستور زبان	آزمایش	۲۵/۳	۱۱/۵۲	۳/۳۹	۲/۳۷	۲۶	۰/۰۲۵	۰/۹۱	بلی
	کنترل	۲۱	۳۶	۶					
شنیدن	آزمایش	۱۵/۰۶	۱۰/۲۱	۳/۱۹	۱/۱۴	۲۶	۰/۲۶۳	۰/۴۴	خیر
	کنترل	۱۳/۰۷	۳۳/۷۴	۵/۸۰					
کل	آزمایش	۸۲/۵۳	۵۷/۵۵	۷/۵۸	۳/۶۵	۲۶	۰/۰۰۱	۱/۴۳	بلی

فراگیران را به دنبال خواهد داشت. خدایپرست (Khodaparast, 2010) نیز معتقد است که تعامل بیشتر یادگیرندگان با یکدیگر، افزایش رضایت مندی از یادگیری الکترونیکی را به دنبال خواهد داشت. به همین دلیل، پیشنهاد می شود تا بخش آموزش های نوین کانون زبان، برای افزایش اثربخشی آموزش، در آموزش الکترونیکی زبان انگلیسی، از روش های یادگیری مشارکتی، از جمله گروه بندی زبان آموزان و ارائه تکالیف تعاملی به آنها استفاده نمایند.

همچنین تکالیف تعاملی الکترونیکی شنیداری، اگر چه میزان یادگیری گروه آزمایشی را به میزان ۱/۹۹ نمره افزایش داده است، اما این افزایش به لحاظ آماری معنادار نبوده است. دلایل احتمالی که در این باره می توان بیان نمود، عبارتند از این که ممکن است کیفیت و کمیت تکالیف شنیداری طراحی شده، دارای نقایصی بوده باشند. همچنین به کارگیری و کسب این مهارت، نیازمند تمرکز و توجه بیشتری به نسبت سایر مهارت ها است و ممکن است، فراگیران، کمتر به این مسأله توجه نموده باشند و چون کسب این مهارت دشوارتر از سایر مهارت ها است (نمرات گروه آزمایش نیز مؤید این امر است)، طبیعی است که کسب نمرات بالا در این مهارت نیازمند ممارست و تمرین های بیشتری است. نکته آخر این که، آمارها نشان می دهد ۸۷ درصد از شرکت کنندگان گروه آزمایش، در سن اشتغال بوده اند که احتمالاً برای آنها، انجام تکالیف شنیداری (به دلیل ماهیت این تکالیف)، در محل کار با محدودیت های بیشتری به نسبت سایر مهارت های مورد نظر روبه رو بوده است که این امر به خودی خود منجر به تمرین کمتر این مهارت، به نسبت سایر مهارت ها شده و شایسته است تا برای رفع این مشکل و امکان به کارگیری این مهارت در سایر شرایط و با دیگر ابزارها، از جمله تلفن همراه، ساز و کارهایی اندیشیده شود.

در پایان جای دارد تا از تمامی زبان آموزان سطح Elementary 2، عوامل آموزشی و اجرایی کانون زبان ایران، به ویژه همکاران پشتیبانی، مدرسان و کارشناسان بخش آموزش های نوین، که صبورانه و با علاقه مندی اجازه اجرای این پژوهش را فراهم ساختند، سپاسگزاری شود.

رزاقی منش (Razaghimanesh, 2010) در تحقیقی با موضوع بررسی تأثیر فعالیت های کلاسی تعاملی بر یادگیری اتفاقی واژگان انگلیسی در زبان آموزان، اعلام می دارد که یادگیری تعاملی بر یادگیری مهارت واژگان زبان انگلیسی تأثیر مثبت دارد و این نتیجه با نتیجه تحقیق حاضر تناسب زیادی دارد.

نتایج تحقیق سعید و همکاران (Saeed and Others, 2010) نشان داد که یادگیری تعاملی باعث ایجاد ارتباط مثبت در فراگیران می شود و فراگیران در یادگیری تعاملی برای رسیدن به هدف با یکدیگر تلاش می کنند، به همین دلیل این روش می تواند تأثیر مثبتی بر میزان یادگیری داشته باشد که این نتیجه نیز با نتیجه به دست آمده هم خوانی دارد.

دانشور (Daneshvar, 2010) در مقاله ای با عنوان یادگیری مشارکتی الکترونیکی، یادگیری مشارکتی در فضای مجازی را مورد بحث قرار می دهد. وی معتقد است که در یادگیری مشارکتی، شرکت کنندگان فهم خود را از موضوع یادگیری با یکدیگر به اشتراک گذاشته، با یکدیگر همیاری و از یکدیگر پشتیبانی می کنند که این نوع تعامل برای یادگیری مهم و ارزشمند است.

بر اساس نتیجه تحقیق رضایی راد (Rezaei Rad, 2012) از نظر مدیران، استادان، کارشناسان و سایر متخصصان رشته آموزش الکترونیکی، محیط یادگیری تعاملی یکی از عواملی است که بیشترین تأثیر را در موفقیت اجرای برنامه های آموزش الکترونیکی دارد و از این جهت می تواند، با نتیجه تحقیق فوق همسو باشد.

اعظمی و عطاران (Azami, Attaran, 2011) در پژوهش خود با عنوان «کاوشی پدیدار شناسانه در تجربه تعامل یادگیرندگان در دانشگاه مجازی» اعلام نموده اند که عدم تعامل فراگیران در آموزش های الکترونیکی یکی از چالش های اصلی افراد شرکت کننده در پژوهش بوده است. بنابراین می توان با توجه به نتیجه مثبت این تحقیق، فراگیران را به تعامل بیشتر با یکدیگر تشویق نمود. با توجه به نتیجه تحقیق و از آنجایی که با تعامل فراگیران، میزان یادگیری افزایش می یابد، افزایش یادگیری، رضایت مندی

منابع

- traditional teaching method on academic motivation of high school second grade students in English lesson, *Research in Curriculum Planning*, Vol. 10, No. 9, pp. 79-86. [Persian]
- Khodaparast, M. (2010), Evaluation of factors affecting students' satisfaction in e-learning courses, virtual universities in Iran, M.A. Thesis, Payame Noor university. [Persian]
- Malekian, F., Narimani, M., SahebJamei, S. (2010), The Role of Cognitive and Metacognitive Strategies in Learners Achievement Motivation in a Communication / Information Technology- Based Educational System, *Curriculum Planning*, No. 25, pp. 21-38. [Persian]
- Mojtahedzade, R. (2010), Designing a model for programs online continuing medical education programs based on the principles of interaction in e-learning, Ph.D.Thesis of Payame Noor University. [Persian]
- Razaghimanesh, Farnaz (2010) The Impact of Interactive Tasks on the Incidental Vocabulary Learning of Iranian Elementary EFL Learners, Tessian for the Degree of Master of Arts, Islamic Azad University, North Branch.
- Rezaei Rad, M. (2012), identifying the success factors in e-learning programs, *Research in Curriculum Planning*, Vol 9, No. 6, pp. 106-115. [Persian]
- Saeed, N., Zare, H., Mousa Pour, N., Sarmadi, M., Hormozi, M. (2010), Relationship between cognitive, metacognitive, and interactions with students learning achievement, *Research and Planning in Higher Education*, Vol. 16, No.4, P 73-96. [Persian]
- Safa, P., KhaknegarMoghaddam, N. (2010), The use of ICT in teaching-learning of the French language in e-learning, *Magazine of Alzarhra University's Language Scholarships*, Vol 1, No. 2, pp. 54-69. [Persian]
- Safavi, A. A. (2009), *E-Learning: From Idea to Execution*, Tehran: Pajooeshgaran e Nashr e Daneshgahi, First Edition. [Persian]
- Abbasi, M., Ahmadi, GH. R., Lotfi, A. R. (2009), A Survey of Teaching-Learning Problems of English Language at the High School Level in the City of Isfahan From Teachers' Point of View, *Curriculum Planning*, No. 22, pp. 141-156. [Persian]
- Azami, B., Attaran, M. (2011), The Phenomenological Exploration of the Learners' Interaction in Virtual Universities, *e-learning MEDIA*, No. 5, pp. 2-10. [Persian]
- BakhtiarNasrabadi, H.A., Ali Norouzi, R. (2003), Analysis of the effects of cooperative learning on the academic and social development of learners, *Journal of Social Science University*, Vol. 14, No. 57, pp. 161-180. [Persian]
- Brown, H. D. (2011), *Principles pf Language Learning and Teaching* (5thed, c2007), translated by Fahim, M., Tehran: Rahnama, Second Edition. [Persian]
- Daneshvar, M. (2010), Collaborative e-learning, *e-learning MEDIA*, Vol 1, No. 3, pp. 33-43. [Persian]
- Ertmer, P.A., Richardson, J.C., Belland, B., Camin, D (2007), Using Peer Feedback to Enhance the Quality of Student Online Postings: An Exploratory Study, *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(2),article4, Retrieved on May 27, 2012, from: <http://jcmc.indiana.edu/vol12/issue2/ertmer.html>.
- Floyd, D.L. Casey-Powell, D (2004), *New Roles for Student Support Services in Distance Learning*, *New Directions for Community Colleges*, 128.
- Gholami, H., Abdollahi, M. (2010), The use of Modern technology in foreign language education, *Research in Contemporary World Literature*, Vol 11, No. 57, pp. 85-100. [Persian]
- Haghani, N. (2011), *Language learning in a virtual context*, Tehran: Amirkabir, Second Edition. [Persian]
- Jouzayi, k., Sadi Pour, E. (2013), Comparison the impact of scaffolding teaching method and

Stipek, D. J. (2011), Motivation to Learn (From Theory to Practice), translated by Hassanzade, R., and Emooi, N., Tehran: Donya e Pajooresh, Fourth Edition. [Persian]

Wang, J (2009), the Relationship between Cooperative Learning and English Reading Comprehension, from: <http://minds.wisconsin.edu/handle/1793/34640?Show=full>.

Wichadee, S (2005), The Effects of Cooperative Learning on English Reading Skills and Attitudes of the First-Year Students at Bangkok University, from: http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/epaper/july_dec2005/saovapa.pdf.

Yaghoubi, J., Malek Mohammadi, I., Iravani, H., and Attaran, M. (2008), Characteristics of Faculty Members and Students in E-Learning in Higher Education of Iran: Virtual Students' Viewpoint, Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, Vol. 14, No.1, P 159-173. [Persian]